

HOTET MOT SVENSK DAMFOTBOLL PÅ EUROPEISK KLUBBNIVÅ

Damfotbollen lyfter i Europa, men Sverige halkar efter.

- En rapport från FC Rosengård, december 2018

Hotet mot svensk damfotboll på europeisk klubbnivå

Damfotbollen lyfter i Europa, men Sverige halkar efter

Världsstjärnor av högsta klass som spelar i allsvenskan. På herrsidan är det ett realistiskt drömscenario. På damsidan har det länge varit vardagsmat. I denna rapport visar vi att svensk damfotbolls starka ställning är hotad. I dag är klubbar i Europa beredda att betala motsvarande en liten allsvensk klubbs hela spelarbudget för en enda spelare. Svenska staten, näringslivet och Svenska Fotbollförbundet behöver snabbt agera på denna förändring.

Damfotbollen är den största sporten för damer, med 1,8 miljoner spelare i Europa (2014), och på stark frammarsch globalt. Vi granskar i denna rapport de av Uefa tio högst rankade klubbarna inom europeisk damfotboll och gör en bedömning av deras ekonomiska utveckling under de senaste åren.

På bara fem år har topplagen totalt *fördubblat* sina budgetar, även det lag som har den största budgeten har *fördubblat* denna, den högsta spelarlönen har ökat med ännu mer (140 procent) och snittlönen i den rikaste klubben har ökat med över 230 procent. Under samma period har budget och löner i de två svenska lag som varit med i toppen (FC Rosengård på plats 5 och Linköping på plats 12) stått stilla. De svenska damlagens relativa ekonomiska styrka har alltså mer än *halverats* jämfört med de övriga toppklubbarna i rankingen.

Fram tills nu har svenska damlag kunnat ligga i det europeiska toppskiktet, trots begränsad ekonomi. Detta tack vare topplag som FC Rosengård och Linköping i kombination med en stark breddfotboll även för flickor i hela landet.

När topplagen i Europa nu satsar större pengar på damfotbollen får de svenska topplagen svårt att behålla talangerna. Att FC Rosengård *samtidigt* kommer att ha tre spelare i laget som alla utsetts till världens bästa, vilket var fallet förra året när Marta, Martens och McLeod spelade i FC Rosengård, är lika osannolikt som att ett svenskt herrlag skulle ha Zlatan, Messi och Buffon i laget. Det har, fram till nu, varit "billigt" för svensk damfotboll att hålla högsta europeisk toppklass.

Sporting Intelligence rapport 2017 placerar Damallsvenskan som tredje bästa ligan i Uefas ranking. Men att Damallsvenskan behåller sin placering är högst osäkert. De bästa spelarna i Sverige kan tjäna mycket mer pengar utomlands. Jämfört med svenska klubbar kan klubbar i exempelvis Tyskland, Frankrike och Storbritannien betala sina spelare mer än tre gånger så mycket i månadslön.

Att Svenska Spel i år förlängde sponsoravtalet med Elitfotboll Dam fram till och med 2023 och ökade sponsringen med cirka 60 procent är bra men inte tillräckligt. Att företaget Sigma i år lanserade "Segerpotten", en insamling till vinnaren av damallsvenskan, som tidigare år kammat hem noll kronor i vinstpengar, är också bra. Tack vare Segerpotten fick vinnarlaget Piteå i år en bonus på 250 000 kronor. Malmö stad, som förra året blev Sveriges första Fair Pay-certifierade kommun, satsar på jämställd idrott och har bland annat infört en sponsringpolicy ur ett jämställdhetsperspektiv för Malmö stads helägda bolag.

Utmaningen är nu att svenska lag inte kommer att ha råd med spets i allra högsta världsklass på samma sätt som tidigare. Det finns idag 5–10 klubbar inom EU som är beredda att betala motsvarande en liten allsvensk klubbs hela spelarbudget, för en enda spelare. Allt flera europeiska topplag kan också köpa en starkare bredd i truppen, vilket kan vara utslagsgivande när den egna ligan ska kombineras med internationellt spel.

Sverige har en väl utbyggd ungdomsverksamhet. När övergångssummor ökar innebär det en möjlighet. I dag saknas dock ett väl fungerande system för utbildningsersättningar på nivåer som gör att vi kan utnyttja och omvandla detta i konkurrenskraft för klubbar – och därmed på sikt även för landslaget.

De europeiska klubbarnas satsningar är ett uttryck för ökat intresse från publiken (via TV) och sponsorer att satsa på damfotboll. Det ökar även värdet för svenska satsningar. Vi ser en sådan rörelse i Sverige, men takten behöver ökas. Ska Damallsvenskan behålla sin status och toppklubbarna utvecklas bör:

- *Staten* kräva att statliga bolag, som redan har krav på sig att vara "föredömen" inom jämställdhet, sponsrar jämställt. Staten kan även ändra de skatteregler som försvårar för företag att sponsra jämställt.
- *Företagen* sponsra mer jämställt. Näringslivet står för cirka 85 procent av damfotbollens intäkter. Men summorna är mindre än till herrfotbollen.
- *Svenska Fotbollförbundet* höja landslagsersättning till damerna och sätta hårdare press på FIFA gällande kvalificeringsersättningarna för dam-VM samt utbildningsersättningarna vid internationella övergångar. I herrfotboll tjänar man på att kvalificera sig till mästerskap och producera talanger till utlandet, men inte i damfotboll.

I Sverige finns drygt 117 000 registrerade flick- och damfotbollsspelare. Det gör att vi om vi skapar rätt förutsättningar kan fostra framtidens supertalanger. Om vi vill, så kan vi, tillsammans, hålla kvar svensk damfotboll i Europatoppen!

Therese Sjögran, sportchef FC Rosengård

Håkan Wifvesson, ordförande FC Rosengård

Innehållsförteckning

Ekonomisk utveckling hos europeiska toppklubbar	4
Svensk damfotbolls styrka och svaghet.....	7
Svenska statens roll	7
Svenska Fotbollförbundets roll.....	9
Näringslivets roll	12

Ekonomisk utveckling hos europeiska toppklubbar

Europa fyller kassan

Damfotbollen är på stark framfarsch i Europa. Fotboll är i dag den största sporten för damer med 1,8 miljoner spelare år 2014. Antalet spelare har mångdubblats sedan år 1985, då antalet var 239 000, enligt föreningen ECA.

Även på elitnivå har vi i flera år sett en utveckling internationellt med stigande omsättning inom klubb fotbollen. Detta speglar sig i större spelarbudgetar med stigande löner, större övergångssummor och större organisation runt lagen.

I denna korta analys försöker vi sätta siffror på utvecklingen de senaste fem åren. Även med försiktiga bedömningar så har den ekonomiska styrkan hos Europas toppskikt ökat dramatiskt på senare år.

Uefas bästa lag har blivit dubbelt så rika

Medan allsvenskans ekonomi årligen genomsyns och är transparent är det svårt att få insyn i europeiska klubbars ekonomi. Redovisningsregler varierar och många lag ingår som damsektioner i klubbar utan särredovisning. Tack vare andra källor går det dock att göra en grov, men ändå kvalificerad bedömning.

- Oberoende ECA, The European Club Association, som är en förening för europeiska fotbollsklubbar, har gjort en bred analys med säsongen 2013/2014 som bas genom en enkät till 22 medlemsklubbar.¹
- Internationella media rapporterar sporadiskt om klubbars ekonomi i sina hemländer.²
- Vi har inom FC Rosengård god kännedom om spelarmarknader och ett nätverk bland klubbar och agenter som gör att det är möjligt att göra egna kvalificerade bedömningar. *Inga av de belopp som förekommer i denna rapport berör dock affärer eller spelare inom just FC Rosengård.*

Detta är alltså en grov bedömning baserad på ett flertal källor och kontakter som ger en bild av hur toppen av damklubbarna har utvecklats i Europa.

Vi har tittat på de tio högst rankade klubbarna enligt Uefa och försökt bedöma hur deras ekonomiska utveckling varit de sista åren.

Säsong	18/19	13/14	% Ökning
Uefa top 10-rankade lag totalt	445 000 000	205 000 000	117%
Största enskilda budget (år)	70 000 000	35 000 000	100%
Högsta spelarlön (år)	4 800 000	2 000 000	140%
Snittlön rikaste klubb (år)	1 200 000	360 000	233%

Tabell 1: Sammanställning av ekonomisk utveckling för topp-tio-rankade klubbar

Ryktesvis förekommer uppgifter om att enstaka storklubbar har ännu större budgetar, på omkring 100 miljoner kronor. Vår bedömning utifrån kännedom om branschen är att summorna i dessa rykten är i överkant. Baserat på samtal och bedömningar uppskattar vi att dessa budgetar är runt 70 miljoner kronor. Men summan beror också på hur man värderar att en del storlag kan använda infrastruktur från en stor herrsektion som faciliteter, organisation, med mera.

¹ <https://www.ecaeurope.com/media/1649/womens-club-football-analysis.pdf>

² se tex <https://www.handelsblatt.com/sport/fussball/historischer-sieg-wolfsburg-etat-ist-liga-spitze/9932030-2.html?ticket=ST-795877-m3CQ7O9od7UAduzak4IX-ap2>

Vi bedömer att Kina i dag betalar den hösta lönen för en spelare, med en lön på över 5 miljoner kronor per år. Europa ligger något lägre enligt de uppgifter som finns att tillgå. Men det finns ett antal spelare på denna hösta lönenivå. Med bonusar kan denna uppskattade högsta lönesumma sannolikt vara i underkant.

Spelarlönerna varierar kraftigt inom en trupp och det är vanligt med olika typer av premier och gratifikationer för seger, laguttagning med mera. Dessa kan sammantaget utgöra en tredjedel av hela spelarlönen. Snittlönen för spelare är alltså ett löneläge som vi bedömer som ett matematiskt snitt, men det är en lön som många duktiga etablerade spelare kan erhålla idag.

Sverige har två lag som är topprankade för närvarande (FC Rosengård plats 5 och Linköping på plats 12). Dessa har haft en stabil ekonomisk nivå. Om vi ser till dessa lags relativa ekonomiska styrka så har den mer än halverats jämfört med de övriga toppklubbarna i rankingen.

Vad går pengarna till?

När klubbar satsar är det i första hand på två områden de satsar. Det är organisation runt laget med kansli och tränarstab och det är själva spelartruppen. I synnerhet de lag som är damsektioner i storklubbar behöver inte som regel satsa på egen utveckling av träningsanläggning och andra fasta investeringar.

Strategier för att nå toppen

Uefas topp tio innehåller inte automatiskt Europas största klubbtag på damsidan just nu. Det finns många klubbar utanför Uefas topp tio som satsar. Exempelvis Manchester Uniteds damlag har, enligt uppgifter i brittisk media, en total budget på 60 miljoner kronor.³ Klubben – som är världens rikaste fotbollsklubb enligt Deloitte – har samtidigt kritiserats hårt i media för att inte satsa tillräckligt mycket på damlaget.

Att snabbt satsa och köpa samman ett lag är en möjlig strategi för klubbar med stor budget. Flera klubbar, som Barcelona, arbetar med en intern budget som inte redovisas officiellt. Men det går att se på värvningar med mera hur satsningarna på damsidan utökats kraftigt.

En annan klubbstrategi är att växa organiskt. Man investerar då i första hand i en tränarstab och bygger en organisation runt ett lag som sedan kan spela sig uppåt i den egna ligan och så småningom nå en internationell position. Juventus och Leipzig brukar nämnas som exempel på klubbar som valt denna strategi som innebär en lägre ekonomisk risk och sannolikt även en stabilare position när målet väl nås.

Ökande övergångssummor

En tydlig scenförändring de senaste åren är hur övergångssummor utvecklats och närvaron av agenter. För fem år sedan förekom agenter, men det var också många spelare som arbetade utan agenter. I dag är det senare ovanligt.

En elitklubb får i dag varje dag spontana propåer från andra klubbar som vill köpa spelare. Transferbeloppen är tydligt på väg uppåt.

En klubb kan erbjuda spelare två saker som gör klubben attraktiv. Det ena är lön. Det andra är en bra organisation runt laget med faciliteter, kvalitativ träning, bra team för att hantera rehab vid behov, med mera. Allt detta bidrar till sportsliga resultat och kan därför vara avgörande för möjligheten att ta platser i landslag. Därför är organisation en viktig konkurrensfaktor också vid rekrytering.

Enligt olika källor ligger den högsta enskilda transfersumman hittills i Europa på cirka 1,2 miljoner kronor. Budgivning på högre nivåer har förekommit, men utan avslut. Internationellt har vi

---

³ <https://www.independent.co.uk/sport/football/news-and-comment/manchester-united-womens-super-league-city-arsenal-liverpool-everton-a8270911.html>

indikationer på flera övergångar under men i närheten av en miljon kronor inom Europa, vilket aldrig förekommit tidigare. Detta är en stor förändring på ett fåtal år. Tidigare har det sällan varit tal om ens en tiondel av detta, som mest.

Utmaningar med utvecklingen

Detta innebär att den situation som FC Rosengård hade för några år sedan med världens högst rankade målvakt, en världsetta och en blivande världsetta i samma lag inte är möjlig i framtiden för svenska klubbar. I dag finns fortfarande utrymme att ha enstaka internationella spelare i den absoluta toppen, men bredd på allra högsta toppnivå blir en utmaning.

Vi ser följande utmaningar:

- Svenska lag kommer inte ha råd med spets i allra högsta världsklass på samma sätt som tidigare. Det finns idag 5–10 klubbar inom EU som är beredda att betala motsvarande en liten allsvensk klubbs hela spelarbudget, för en enda spelare.
- Allt flera europeiska topplag kan också köpa en starkare bredd i truppen. Detta kan vara utslagsgivande när den egna ligan skall kombineras med internationellt spel.

Vi ser följande möjligheter:

- Dessa satsningar är ett uttryck för ökat intresse från publiken (via TV) och sponsorer att satsa på damfotboll. Detta ökar även värdet för svenska satsningar. Vi ser en sådan rörelse i Sverige, men takten behöver ökas.
- Sverige har en väl utbyggd ungdomsverksamhet. När övergångssummor ökar innebär det en möjlighet. I dag saknas dock ett väl fungerande system för utbildningsersättningar på tillräckliga nivåer som gör att vi kan utnyttja detta och omvandla det i konkurrenskraft för klubbar – därmed på sikt – landslag.

Svensk damfotbolls styrka och svaghet

I Sverige finns cirka 117 000 registrerade flick- och damfotbollsspelare, vilket visar på bredd och därmed styrka.⁴ Tillsammans med länder som Tyskland, Frankrike, England och Holland är Sverige ett av få länder i Europa med över 100 000 registrerade flick- och damfotbollsspelare.⁵

Elitfotboll Dam har – efter två års uppehåll – återinfört segerpremien till vinnaren i damallsvenskan vilket stärker toppens ekonomi. Det innebär att segrande lag i Damallsvenskan 2018 får ta del av segerpremien, en Europabonus samt Sigma Groups "Segerpotten". Sammanlagt får segraren av Damallsvenskan 2018 drygt 680 000 kronor i bonus.⁶ Champions League-deltagande är också viktigt för svenska damklubbers ekonomi och konkurrenskraft. De lag som tar sig till semifinal i turneringen får cirka 80 000 euro. Lagen får även resebidrag på 12 000–20 000 euro per match. Laget som vinner Champions League får en bonus på 250 000 euro.⁸

Vid en jämförelse mellan svenska damklubbar på toppnivå och utländska klubbar på europeisk toppnivå syns tydligt svensk damfotbolls utmaning – resursbristen. I UEFA:s ranking ligger FC Rosengård på femteplats, men damerna i klubbar som rankas högre än FC Rosengård – klubbar som Lyon, Wolfsburg och PSG – tjänar betydligt större summor.⁹

Den genomsnittliga spelarsättningen för en spelare anställd av en klubb i Damallsvenskan år 2017 var 10 193 kronor/månad per spelare enligt Elitfotboll Dam.¹⁰ Elitfotboll Dams årliga rapport "Ekonomiska rapporten Damallsvenskan 2017" fastställer även att spelarsättningarna i Damallsvenskan stått tämligen stilla de senaste åren. Svenska Fotbollförbundets analys av Damallsvenska klubbars ekonomi från 2013 visar bland annat att den genomsnittliga spelarsättningen år 2013 var 11 208 kronor/månad, alltså högre än den år 2017.¹¹ Jämför man spelarsättningen i Damallsvenskan med genomsnittslönerna i de franska, tyska och engelska ligorna går det att urskilja ett gap. Medellönen i exempelvis franska ligan var 2017/2018 cirka 35 000 kronor/månad. Spelare i tyska Frauen-Bundesliga tjänade i genomsnitt 30 100 kronor/månad.¹²

Sports Intelligence drar även slutsatsen att det finns större potential att tjäna pengar någon annanstans än i Sverige, då ungefär hälften av Sveriges bästa damspelare spelar utomlands. Sports Intelligence betonar även att Damallsvenskan placerar sig högt på UEFA:s ranking, före länder som England, Spanien och Ryssland, men att det är högst osäkert om Damallsvenskan lyckas behålla sin tredjeplats på rankingen även framöver.¹³

Svenska statens roll

Staten sätter regelverket och statliga bolag ska agera föredömligt

Staten kan spela en stor roll för att öka den svenska damfotbollens möjligheter att möta den ökande konkurrensen från de europeiska toppklubbarna. Staten kan, exempelvis genom att ändra i reglerna för avdragsrätt för sponsring, underlätta för företag som vill sponsra mer jämställt. Staten kan även – genom de statliga bolagen – agera föredömligt och fördela de sponsormedel man från statligt håll delar ut till idrotten på ett jämställt sätt.

---

⁴https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/OfficialDocument/uefaorg/Women'sfootball/02/51/60/57/2516057_DOWNLOAD.pdf

⁵ <https://www.uefa.com/insideuefa/football-development/womens-football/news/newsid=2516070.html>

⁶ <https://www.fotbollskanalen.se/damallsvenskan/guldbonusen-tillbaka---sa-mycket-ger-damallsvenska-titeln-i-ar/>

⁷ <https://expectabettertomorrow.com/en/insamling/segerpotten/>

⁸ https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/competitions/General/02/55/25/90/2552590_DOWNLOAD.pdf?iv=true

⁹ <https://globalsportssalaries.com/GSS%202017.pdf>

¹⁰ <http://www.efd.se/ekonomiska-rapporten-damallsvenskan-2017/>

¹¹ https://d01.fogis.se/svenskfotboll.se/ImageVault/Images/id_108590/scope_0/ImageVaultHandler.aspx?140520093457-uq

¹² <https://globalsportssalaries.com/GSS%202017.pdf> s. 10

¹³ <https://globalsportssalaries.com/GSS%202017.pdf> s. 38

Statens ansvar i jämställdhetsfrågor fastställs tydligt i statens ägarpolicy.¹⁴ Bolag med statligt ägande, exempelvis Svenska Spel, SJ och PostNord, ska agera föredömligt inom områdena jämställdhet och mångfald. Bolag med statligt ägande ska enligt policyn även arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor i hela sin verksamhet. Svenska Spel har i år förlängt sponsoravtalet med Elitfotboll Dam – och ökat det med drygt 60 procent – fram till och med 2023.

De statliga bolagen skiljer sig dock vad gäller deras föredömlighet. Exempelvis har SJ gett stöd till herrlandslaget i fotboll, men inte sponsrat damlandslaget i fotboll. Detta framgår i en riksdagsmotion från år 2017 där Eva-Lena Jansson (S) även lyfter att det finns tydliga mål för könsfördelningen i statliga bolagsstyrelser, men saknas jämställdhetsmål för statliga bolag när det kommer till idrottslag.¹⁵

Fair Pay-certifierade Malmö stad agerar föredömligt

Malmö stad beslutade redan den 27 februari 2014 om en sponsringpolicy med jämställdhetsperspektiv för Malmö stads helägda bolag. Tre år senare, år 2017, blev Malmö stad Sveriges första Fair Pay-certifierade kommun.

Fair Pay grundades av den tidigare fotbollsmålvakten Caroline Jönsson i syfte att göra resursfördelning och sponsring mer jämställd. Fair Pay-certifieringen är en kvalitetsmärkning av Malmö stads arbete för att inom idrotten skapa lika villkor mellan könen. Fair Pay granskade under tre år kommunens idrottsverksamheter och bolag för att säkerställa att resurser, träningstider och tillgång till träningsanläggningar fördelas rättvist mellan könen.¹⁶

Funktionen som Fair Pay fyller, menar flera politiker från Centerpartiet, bör vara nationell, på regeringens initiativ. Centerpartiets jämställdhetspolitiska- och idrottspolitiska talesperson har uppmanat regeringen Löfvén att införa en nationell jämförelse som redovisar hur stora medel som kommuner förmedlar till pojkar respektive flickor.¹⁷ De vill även se en översyn av skattelagstiftningen, som idag gör det dyrare och svårare för företag att sponsra flick- och damlag.

Att Malmö stad de senaste fem åren har gett stöd till FC Rosengård för att klubben ska kunna spela i Champions League har varit helt avgörande för klubbens möjligheter att delta i turneringen. År 2017 sponsrade Malmö stad FC Rosengård med 950 000 kronor för att klubben skulle ha råd med omkostnader kopplat till Champions League. Samma år gav Svenska Spel fyra miljoner kronor i "Europabonus" till svenska herrlag som kvalade in till Europaspel, medan de framgångsrikaste damerna fick dela på en halv miljon kronor.¹⁸

---

¹⁴<https://www.regeringen.se/49f639/contentassets/c37d4070b3494cbb87453993ad7b2a04/statens-agarpolicy-och-riktlinjer-for-bolag-med-statligt-agande-2017.pdf>

¹⁵ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/statliga-bolag-och-jamstalld-sponsring_H5021796

¹⁶ <http://fairpay.nu/2017/09/26/malmo-ar-sveriges-forsta-fair-pay-kommun/>

¹⁷ <https://www.svd.se/forenkla-sponsring-till-flickor-och-damer>

¹⁸ <https://www.fcrosengard.se/fcr-bemoter-sydsvenskans-artikel/>

Svenska Fotbollförbundets roll

Fördelning av ersättning till herr- respektive damfotbollen

Ersättningsfrågorna får allt större plats i relationen mellan det svenska damlandslaget och Svenska Fotbollförbundet. Det svenska herrlandslaget fick en bonus från Svenska Fotbollförbundet på uppskattningsvis 23,5 miljoner kronor för VM-deltagandet 2018.¹⁹ Det är ett belopp som förbundet valt att inte bekräfta. Vad damlandslaget får för VM-biljetten 2019 är inte känt.

En tidigare uppskattning från 2013 visade att spelare i herrlandslaget ersätts med upp 35 000 kronor per landskamp.²⁰ Till och med 2017 gav Svenska Fotbollförbundet damerna ett dagtraktamente på 230 kronor.²¹ Det ledde till en långlivad konflikt som löstes, under bojkotthot, strax innan Fotbollsgalan 2017. Det exakta innehållet i det nya avtalet är inte känt men sägs ligga i nivå med övriga nordiska länders landslag.²²

Ersättning för ett lyckat kvalspel skiljer också mycket. Till Svenska Fotbollförbundet utgick 80 miljoner kronor i ersättning från FIFA för kvalificeringen till VM 2018.²³ Damlandslaget har hittills inte fått någon ersättning för en kvalificering till VM.²⁴ Svenska Fotbollförbundet har agerat i denna fråga genom sin generalsekreterare Håkan Sjöstrand. Vid en FIFA-kongress i augusti i 2018 ställde han frågan: *"Se er i spegeln. Vill ni det här eller är det bara fina ord?"*²⁵

Sedan dess har det framkommit uppgifter att FIFA avser att ge knappt sju miljoner i ersättning till damlandslaget för dess deltagande i nästa års VM.²⁶ I anslutning till den nyheten avslöjades också det brev som den svenska spelarföreningen tillställt FIFA inför dess kongress i slutet av oktober 2018 med krav på ökad jämlikhet (prispengar, planer, teknik för domare, TV-sändningar m.m.) i ett brev som också fått internationellt stöd.²⁷

Trots att den totala prissumman vid VM 2019 innebär en fördubbling från VM 2015, från 135 miljoner till 270 miljoner, har ändå gapet till herrarna vuxit med 250 miljoner, något som påtalas i brevet.²⁸ Vinnaren 2019 kommer att få 36 miljoner i segerpremie. Det är 10,5 procent av vad Frankrike fick för vinsten i VM 2018.²⁹ Vidare avslöjas att lagen i VM 2019 kommer att få mindre än en fjärdedel av herrarnas förberedelseersättning, trots uppskattningsvis lika höga kostnader.³⁰

Ojämligheten syns på alla områden. Löneenkäter visar att en spelare i damallsvenskan i snitt tjänar en niondedel av en herrallsvensk spelares lön.³¹

Under året har även ersättningen till allsvenska klubbar vars spelare deltar i internationella mästerskap debatterats. I den senaste VM-turneringen delade FIFA ut 70 000 kronor per spelare och dag till allsvenska klubbar med spelare i turneringen. Det kritiserades av Elitfotboll Dam.³² Svenska Fotbollförbundets ordförande Karl-Erik Nilsson har också offentligt kritiserat FIFA för detta i samband med FIFA-kongressen 2018.³³ *"Det är med stor förvåning vi konstaterar att FIFA:s ersättningar till klubbar på herrsidan i samband med VM har stigit avsevärt, medan ersättningarna till klubbarna på damsidan fortfarande är noll. Vi hoppas och förutsätter att detta inte är fallet när*

---

¹⁹ <https://www.fotbollskanalen.se/sverige/svff-morkar-spelarnas-vm-bonus--ser-ut-att-vara-235-miljoner/>

²⁰ <https://www.metro.se/artikel/fotbollsdamerna-f%C3%A5r-s%C3%A4mre-ers%C3%A4ttning-f%C3%B6r-landskamper-xr>

²¹ <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/QpGM4/spelar-i-landslaget--for-230-kronor-om-dagen>

²² <https://linkopingnews.se/sport/konflikten-ar-over-lfc-kan-aka-pa-galan/>

²³ Ibid

²⁴ <https://www.dn.se/sport/fotboll/sverige-far-noll-kronor-for-en-vm-plats/>

²⁵ <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/VRwVmW/sjostrand-hojde-rosten-for-damfotbollen-se-er-i-spegeln>

²⁶ <https://www.dn.se/sport/fotboll/landslaget-bakom-protestbrev-till-fifa/>

²⁷ I <https://www.fotbollskanalen.se/sverige/avslojar-landslaget-i-internationell-fifa-protest-det-ar-en-revolution/>

²⁸ Ibid

²⁹ Ibid

³⁰ <https://www.dn.se/sport/fotboll/landslaget-bakom-protestbrev-till-fifa/>

³¹ <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/nggnWJ/damspelarnas-lon-en-niondel-av-herrarnas>

³² <https://www.svt.se/sport/fotboll/okad-ersattning-for-herrar-noll-for-damer>

³³ <https://www.svenskfotboll.se/nyheter/svff/2018/06/karl-erik-pa-fifa-kongressen/>

damernas VM-slutspel spelas nästa år.”³⁴ Sedan kongressen har det avslöjats att FIFA avser att ersätta klubbar med spelare i VM 2019 med sammanlagt 85 miljoner kronor, dvs. att fördelas mellan samtliga klubbar.³⁵

Elitfotboll Dams huvudsponsor, OBOS, har under hösten 2018 valt att gå in med ett stöd på 75 000 kronor till allsvenska klubbar vars spelare deltar vid VM 2019 för att kompensera för ojämlikheten.³⁶

Ersättningsnivåerna inom den europeiska cupfotbollen befäster ojämlikheterna. För sin vinst i Champions League 2018 för herrar fick Real Madrid 590 miljoner. Segrarna i damernas Champions League, Lyon, fick nöja sig med 2,5 miljoner.³⁷

Frågan om utbildnings- och solidaritetsersättning är också angelägen. Det handlar om de ersättningar som utgår till klubbar, som fostrat en spelare mellan 12–23 år, när spelaren värvas internationellt. På herrsidan finns välutvecklade regelverk för såväl utbildnings- som solidaritetsersättning. På internationell nivå finns inget sådant system inom damfotbollen. Effekten blir att de europeiska storklubbarna kan plocka svenska talanger utan ersättning vilket långsiktigt bedöms få starkt negativa konsekvenser för utvecklingen av svensk damfotboll på elitnivå. Elitfotboll Dams generalsekreterare Linda Wijkström kommenterade det tidigare i våras: ”Varför ska man lägga massa pengar på att fostra en tjej om man inte får något tillbaka?”³⁸

Det bör också nämnas att Svenska Fotbollförbundet arbetar med ett flertal projekt för att utveckla damfotbollen på gräsrots- och breddnivå. Bland annat kan projektet *Världsklass* (sponsrat av Svenska spel) nämnas.³⁹ Det omsätter sex miljoner kronor under tre år och syftar till elitförberedande verksamhet inom damfotbollen. Ett annat är *Alla är olika – olika är bra*⁴⁰ med primärt ett jämställdhetsfokus. Under 2017 beviljades sammanlagt två miljoner till medlemsklubbarna som sökt. Ett av projekten var *Girls Only Tournament*.⁴¹

Danska landslagsstrejker och initiativ för framtiden

Det danska damlandslaget hör till de landslag som hårdast agerat mot den bristande jämställdheten inom fotbollen. En långvarig konflikt om kollektivavtal med DBU, det danska fotbollförbundet, ledde bland annat till att en kvallandskamp med Sverige fick ställas in hösten 2017.⁴² Som en konsekvens av detta gick de danska landslagsherrarna ut i en stödmanifestation där de deklarerade att de var beredda att avstå sin ersättning till förmån för damerna för att ge dem lika villkor.⁴³ I Norge blev samma höst ett avtal klart som från 2018 ger lika ersättning till herr- och damlandslagen.⁴⁴

Parallellt med denna utveckling har DBU sedan 2016 genomfört två stora initiativ för att utveckla den danska damfotbollen och ge den liknande förutsättningar som herrfotbollen, *Pigernes stemme*⁴⁵ (Flickornas röst) och *Kvinnokommissionen*.⁴⁶ *Pigernes stemme* var ett forskningsprojekt där 2 000 danska flicklagsspelare i åldrarna 13–16 år fick svara på frågor om hur de ser på sin egen situation. Bland huvudresultaten kan nämnas att 40 procent anser att pojklagsspelarna prioriteras mer än flickorna i klubbarna och 81 procent anser att damfotboll får för lite utrymme i dansk media.

Med grund i undersökningen lanserades samma år Kvinnokommissionen. Den leddes av den tidigare danska statsministern Helle Thorning Schmidt tillsammans med bland andra Lykke Friis, prorektor

---

³⁴ Ibid

³⁵ <https://www.fotbollskanalen.se/sverige/avslojar-landslaget-i-internationell-fifa-protest-det-ar-en-revolution/>

³⁶ <https://www.svt.se/sport/fotboll/jamstallldhet-inom-fotbollen>

³⁷ <https://www.svd.se/miljarder-i-tillskott-till-champions-league>

³⁸ <http://www.gp.se/sport/fotboll/s%C3%A5-f%C3%B6rlor-svenska-damklubbar-p%C3%A5-transfermarknaden-1.6260565>

³⁹ <https://www.svenskfotboll.se/nyheter/serier/2018/4/dam-satsning-elitforberedande-fotboll/>

⁴⁰ <https://www.svenskfotboll.se/olikaarbra/>

⁴¹ <https://www2.svenskfotboll.se/arkiv/alla-ar-olika-olika-ar-bra/2018/03/girls-only-tournament/>

⁴² <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/46nWE/vm-kvalet-stalls-in-far-fan-skammas>

⁴³ <https://www.svt.se/sport/fotboll/herrlandslaget-erbjuder-sig-att-avsta-pengar>

⁴⁴ <https://www.fotbollskanalen.se/norge-1/norska-herrarna-sanker-lonen---damerna-far-lika-ersattning/>

⁴⁵ https://www.dbu.dk/~media/files/dbu_broendby/publikationer/pigernes%20stemme%20-%20hovedindsigter.pdf

⁴⁶ <https://www.dbu.dk/temaer/dbus-kvindekommission/dbus-kvindekommission-for-flere-piger-og-kvinder-i-fodbolden>

vid Köpenhamns universitet. Kommissionens övergripande syfte var att säkerställa damfotbollens utveckling. I augusti 2018 lade kommissionen fram en rapport med tio lösningar utifrån tre övergripande mål. Målen var följande:

- 1) Fotbollen ska vara den största kvinnoidrotten 2025
- 2) Damlandslaget ska inom tio år vinna guld i antingen EM, VM eller OS
- 3) En tredjedel av spelarna inom DBU ska vara kvinnor liksom en tredjedel av medlemmarna i förbundsstyrelsen och en tredjedel av alla resurser ska allokeras till damfotbollen⁴⁷

---

⁴⁷ Ibid

Näringslivets roll

I januari 2018 kom ungefär 85 procent av svensk damfotbolls sponsring från näringslivet.⁴⁸ Företag spelar därmed en viktig roll för damfotbollen. På senare tid har fler företag engagerat sig i svensk damfotboll. Tack vare bredden i svensk damfotboll har svenska elitklubbar, med hjälp av relativt små summor från näringslivet, kunnat tävla med de bästa europeiska klubbarna. Utmaningen är nu att matcha de europeiska klubbarnas satsningar på damfotbollen, där det de senaste åren rör sig om helt andra summor än de näringslivet lagt i Sverige. Näringslivets största sponsor av svensk damfotboll är OBOS, som är sedan juli 2018 officiell titelsponsor till Damallsvenskan.⁴⁹ OBOS är Nordens största bostadsutvecklare och är sedan tidigare även sponsor av norsk fotboll.

OBOS investerar 40 miljoner kronor, fördelat över en femårsperiod, i ett samarbete med Elitfotboll Dam – den intresseorganisation som samverkar med Damallsvenskan- och Elitettans klubbtag.⁵⁰ Av dessa är 10 miljoner kronor öronmärkta för samhällsprojekt. Merparten, 30 miljoner kronor, är avsedda för utvecklingen av svensk damfotboll. Pengarna används även som VM-ersättning till mästerskapen år 2019. OBOS (tillsammans med EFD) har själva tagit initiativet att bidra med 75 000 kronor per spelare till de lag vars spelare är uttagna till VM-truppen.⁵¹ Ersättningen för damerna i VM-sammanhang är helt beroende av privata aktörer inom näringslivet vilket står i direkt kontrast till herrarnas situation där FIFA betalar.⁵²

Ett annat initiativ från näringslivet är Segerpotten, som startades av Sigma Group, tillika en av FC Rosengårds största sponsorer. Segerpotten gör det möjligt för privatpersoner och företag att bidra till en segerpremie för vinnaren av Damallsvenskan 2018. Bakgrunden till initiativet är att vinnaren av Damallsvenskan 2017 inte fick någon segerpremie alls, samma år som segraren av herrallsvenskan, Malmö FF, tilldelades 17,5 miljoner kronor i segerpremie.⁵³ Hittills har initiativet samlat in cirka 240 000 kronor. Kombinerat med EFD:s segerbonus på 200 000 kronor får vinnaren av Damallsvenskan i år därmed uppskattningsvis drygt en halv miljon kronor i bonus.

Damallsvenskan stod även utan tv-avtal år 2015 till 2017.⁵⁴ EFD skapade därför en egen kanal, Damallsvenskan TV. Trots svårigheter att nå ut till landets tv-soffor har Damallsvenskan ökat i både popularitet och i räckvidd sedan 2015. Damfotboll är idag en av de populäraste tv-sporterna i Sverige.⁵⁵ Under 2017 var hela 22 procent av svenska folket ganska eller mycket intresserade av Damallsvenskan. Det gör att Damallsvenskan är den för allmänheten femte mest intressanta ligan, i popularitet endast slagen av SHL, Allsvenskan Fotboll (herrar), Hockeyallsvenskan och Superettan i fotboll.⁵⁶

Skatteregler för sponsring är ett problem för företag som vill sponsra jämställt. Sponsringen kopplas till i nuläget till marknadsvärdet och ska skapa affärsnytta, vilket gör att företagen, trots det ökade intresset för Damallsvenskan, inte kan göra samma avdrag som i herrfotbollen. Linda Wijkström från Elitfotboll Dam (EFD), har lyft problemet i olika sammanhang. Hon anser att skattereglerna för avdrag för sponsring bör ändras, exempelvis så att sponsringen kopplas till associationsvärde istället för exponeringsvärde. Totalt var intäkterna för damfotbollen under förra året 120 miljoner kronor, vilket kan jämföras med herrfotbollens intäkter på 1,7 miljarder kronor.

---

⁴⁸ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/smaland/skatteregler-motverkar-jamstalld-sponsring>

⁴⁹ <https://www.obos.se/om-obos/nyheter/obos/obos-damallsvenskan---ett-samarbete-som-bryter-ny-mark/>

⁵⁰ <https://www.svd.se/foretag-bor-se-vardet-i-jamstalld-sponsring>

⁵¹ <https://www.fotbollskanalen.se/damallsvenskan/damklubbar-far-vm-ersattning--fran-sponsor-lite-kaxigt-satt/>

⁵² <https://www.fotbollskanalen.se/sverige/okad-vm-ersattning-pa-herrsidan---noll-pa-damsidan-det-ar-for-javligt/>

⁵³ <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/2MKb4/sm-guld--men-linkoping-far-inte-en-krona-horribelt>

⁵⁴ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/smaland/elitfotboll-dam-tror-inte-pa-paketforsaljning-av-medierattigheter>

⁵⁵ <http://www.efd.se/okat-intresse-for-damallsvenskan/>

⁵⁶ Ibid